

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 4. Quotuplex sit actus divinæ voluntatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

insinuantur, neque honestas illius, qui versatur circa virtutem specialem praestantior, crescit, neque honestas alterius, qui versatur circa virtutem specialem minus praestantem, decrevit. Unde propter motum commune, quod habent, sunt inter se necessarii perfectissimi aequales. Ex his patet responsio ad ea, quae obijci possunt.

RESPONSIO IV.

Quamvis omnes actus divinae voluntatis sint aequaliter honesti, & ita voluntas divina non possit eligere inter actus magis vel minus honestos; tamen omnes illi actus, quibus vult aliquam Dei gloriam intrinsecam, cum posset velle minorem, habent veram laudabilitatem, non solum physicam, sed etiam moralem.

Et 1. quidem quod habeant saltem laudabilitatem physicam, patet ex eo quod sunt honesti & boni: imò cum habeant bonitatem & honestatem simpliciter infinitam, non possunt non habere simpliciter infinitam laudabilitatem physicam. 2. Quod habeant etiam laudabilitatem moralem, prob. Nam qui libere & honeste eligit majus bonum, cum posset eligere minus, hoc ipso laudabilis est in genere moris, & dignus premio, si habet superiorem, à quo premiari possit. Atqui Deus volendo majorem gloriam suam extrinsecam, cum posset velle minorem, honeste & libere eligit majus bonum, relicto minori, quod posset velle. Ergo Deus volendo majorem gloriam suam extrinsecam, cum posset velle minorem, verè laudabilis est in genere moris: imò cum volendo majorem gloriam suam extrinsecam, velit illam per actum infinitè simpliciter honestum, volendo majorem gloriam suam extrinsecam, infinitè simpliciter laudabilis est in genere moris. Ergo, quod idem est, omnis actus, quo Deus vult majorem suam gloriam extrinsecam, cum minorem velle posset, habet veram laudabilitatem in genere moris, eamque simpliciter infinitam. Ex his,

Collige 1. omnes actus liberos, quibus Deus vult aliquam gloriam suam extrinsecam, cum posset velle minorem, esse aequaliter inter se laudabiles in genere moris; cum omnes laudabilitatem in genere moris simpliciter infinitam habeant. 2. Deum volendo producere tot creaturas, quot re ipsa decrevit producere, & non plures, atque producendo, tantam gloriam suam extrinsecam procurare, & non majorem, summè laudabilem esse in genere moris, quia potuit velle producere pauciores, & producendo, minorem gloriam suam extrinsecam procurare. Unde non esset laudabilior, volendo longè plures creaturas producere, quam re ipsa producit, & producendo, majorem gloriam suam extrinsecam procurare, quam re ipsa procurat: sicut non esset minus laudabilis, volendo producere longè pauciores creaturas, & producendo, longè minorem gloriam suam extrinsecam procurare; quia tandiu infinitam simpliciter, ac proinde summam in genere moris laudabilitatem habet, quandiu posset velle aliquid minus eo quod vult. Sed ad volutionem aliquarum difficultatum,

Nota. Triplex est laudabilitas in genere moris. Prima fundatur in libertate bene vel male agendi. Hanc laudabilitatem habet, qui bene agit, cum posset male agere. Secunda fundatur in libertate agendi magis vel minus honestè. Hanc laudabilitatem habet, qui magis honestè agit, cum posset minus honestè agere. Tertia fundatur in libertate eligendi alterutrum ex duobus objectis inaequaliter bonis. Hanc laudabilitatem habet, qui per actum honestum vult bonum majus, cum posset velle minus. Prima & secunda laudabilitas, cum supponant imperfectionem aliquam in subiecto suo, locum habere non possunt in Deo. Tertia verò nullam dicit imperfectionem, unde locum habet in Deo, qui proinde capax est laudabilitatis moralis, & quidem infinitae simpliciter in sua ratione, quia liberam habet facultatem ex duobus objectis inaequaliter bonis alterutrum eligendi, & ita per actum infinitè simpliciter honestum,

bonum majus minori libere preferendi. Ex his autem,

Collige, quod actus, quo Deus vult minimam gloriam suam procurare, ita ut non posset velle minorem, & à fortiori, quo nullam gloriam suam extrinsecam procurare vellet, non haberet laudabilitatem in genere moris, & sic tunc Deus nullatenus in genere moris laudabilis esset. In quo non est inconveniens, tum quia actus ille adhuc esset infinitè simpliciter honestus, & sic Deus propter illum haberet laudabilitatem physicam simpliciter infinitam; tum quia laudabilitas moralis nihil perfectionis superaddit laudabilitati physicae, sed solum dignitatem ad premium in subiecto capaci, qualis nec est, nec potest esse Deus, qui superiorem, aut saltem aequalem habere non potest, à quo premiari possit. Ex quibus apparet, quam liberum fuerit Deo sine ullo perfectionum suarum dispendio velle vel nolle producere creaturas aliquas.

ARTICULUS IV.

Quotuplex sit actus divinae voluntatis.

Resp. Actus divinae voluntatis unicus est realiter, sed virtualiter multiplex. Unde cum fundamento in re dividitur logicè in plures actus, & 1. quidem in efficacem & inefficacem. Efficax est ille, quo Deus sic intendit aliquid efficere, ut determinatus sit ad superanda omnia impedimenta. Unde actus efficax impossibilis est cum opposito illius, quod intendit Deus, & semper habet effectum, de eoque dicitur Rom. c. 9. *Voluntati ejus quis resistit?* Et Esther c. 13. *Non est qui possit tua resistere voluntati.* Actus inefficax est ille, quo Deus sic intendit aliquid, ut non sit determinatus ad superandum impedimentum quodlibet; unde compossibilis est cum opposito illius, quod Deus intendit. Talis est actus, quo Deus vult salvare reprobos.

2. Actus divinae voluntatis alius est absolutus, alius conditionatus. Absolutus est ille, qui nullam involvit conditionem ex parte objecti. Talis est actus, quo Deus vult mandata sua servari ab hominibus. Actus conditionatus est ille, qui includit aliquam conditionem ex parte objecti. Talis est actus, quo Deus voluit Israelitas ab hostibus defendere, si mandata ejus observarent, nec Deos alienos colerent. Porro actus absolutus non convertitur cum efficaci: nam omnis quidem actus efficax est absolutus: at non omnis actus absolutus est efficax, ut patet in actu, quo Deus vult mandata sua ab hominibus servari. Saepè tamen nomine actus absoluti intelligitur efficax. Quod est observandum.

3. Actus divinae voluntatis dividitur in antecedentem & consequentem, juxta S. Damascenum, quem sequimur. Antecedens est volitio, quam Deus habet ex se ipso, non expectata occasione vel causa ex parte creaturae. Talis est volitio conditionata salvandi reprobos. Actus consequens est volitio, quam Deus non habet ex se solo, sed data occasione vel causa ex parte creaturae. Talis est volitio absoluta & efficax damnandi reprobos propter impoenitentiam finalem.

4. Actus divinae voluntatis dividitur in voluntatem beneplaciti & voluntatem signi. Voluntas beneplaciti est quaelibet volitio vera & propria dicta, quae verè & propria est in Deo. Voluntas signi non est volitio, sed signum volitionis. Varia autem signa divinae volitionis enumerantur, ex quibus sunt quinque, ad quae caetera facillè revocantur, & comprehenduntur hoc versiculo:

Præcipit, aut prohibet, permittit, consulit, implet. Præceptum significat volitionem absolutam & obligantem ad aliquid faciendum: prohibitio volitionem absolutam & obligantem ad aliquid omitendum: consilium non voluntatem obligantem, sed tantum simplicem affectum Dei, & desiderium, ut aliquid præ alio eligatur tanquam bonum melius. Permissio vel

vel est ejus, quod nec præcipitur, nec prohibetur, nec consulitur ut melius, sed est licitum; vel est ejus, quod Deus potest impedire, & tamen non impedit, sed patitur fieri, quamvis sit malum & illicitum. Si primum. Significat voluntatem non repugnantem. Si secundum. Significat tantum voluntatem non denegandi concursum generalem, & non impediendi ne fiat. Impletio denique, sive executio, significat voluntatem faciendi id, quod Deus facit, vel concurrendi ad id, quod à creatura fit.

5. Actus divinæ voluntatis alii versantur circa Deum, alii circa possibilia, alii circa existentia, &c. Item alii sunt necessarii, alii liberi. Item alius est intentio finis, alius electio mediorum, & alius usus, seu executio. Item alius est immediatus, ut actus quo Deus se ipsum amat propter se ipsum, & alius mediatum, ut actus quo Deus amat creaturas, quia se ipsum amat. Item alius est amoris, alius odii, &c. de quibus nunc breviter agendum.

ARTICULUS V.

Utrum in Deo sit amor, & circa quæ.

RESPONSIO I.

Deus amat se ipsum necessariò & comprehensivè. 1. Deus amat se ipsum necessariò: nam summum bonum, clarè visum, necessitat ad amorem sui. Atqui Deus est summum bonum, & clarè se ipsum videt. Quod utrumque suo loco probatum est. Ergo Deus simpliciter necessitat ad sui amorem. Ergo, &c. *Prob. maj.* Si summum bonum, clarè visum, non necessitat ad amorem sui, posset cogitari aliquid præstantius, & potentius ad rapiendas voluntates in sui amorem, illud videlicet bonum, quod clarè videntem ita raperet, ut simpliciter necessitaret eum ad amorem sui. Absurdum conseq. Repugnat enim posse cogitari aliquid summo bono excellentius, & potentius ad rapiendas in sui amorem voluntates: nam repugnat cogitari aliquid bonum majus summo bono, quale necessariò esset illud, quod ad rapiendas voluntates excellentius & potentius esset. Ergo &c.

2. Deus amat se ipsum comprehensivè: nam 1. tantam habet vim se ipsum amandi, quantam habet amabilitatem. 2. Tam perfectè cognoscit hanc suam amabilitatem, quam cognoscibilis est. Ergo amor, quo Deus se ipsum amat, perfectè adequatur amabilitati divinæ. Atqui amor comprehensivus dicitur ille, qui amabilitati objecti perfectè adequatur; sicut cognitio comprehensiva dicitur illa, quæ perfectè adequatur objecti cognoscibilitati. Ergo amor, quo Deus se ipsum amat, comprehensivus est.

RESPONSIO II.

Deus amat etiam necessariò omnia possibilia amore complacentiæ.

Prob. Deus necessariò amat se ipsum. Ergo necessariò sibi complacet in omnibus suis perfectionibus. Ergo necessariò sibi complacet in omnipotentia sua. Ergo necessariò sibi complacet in eo quod producere potest hæc, & ista, & illa, &c. Sed hoc est Deum sibi necessariò complacere in rebus possibilibus. Ergo, &c. Præterea, Deus sibi necessariò complacet in essentia sua ut participabili & imitabili ad extra pluribus & pluribus in infinitum modis. Ergo necessariò sibi complacet in creaturis pluribus & pluribus in infinitum, quæ sunt possibiles quædam participationes & imitationes essentia divinæ. Nam essentia divina, quæ participabilis & imitabilis, & creaturæ, quæ participationes & imitationes essentia divinæ, sunt duo sic inter se connexa, ut qui unum amat, non possit non amare aliud; sicut qui unum clarè videt, non potest aliud non clarè videre.

RESPONSIO III.

Deus amat creaturas existentes, quæ tales, sed amore libero,

1. Amat illas. Nam Sap. c. 11. dicitur Deo: *Diligis omnia quæ sunt, & nihil odisti eorum, quæ fecisti.* Et ratio est, quia amare, amore scilicet efficaci, & bene velle, vel sunt unum & idem, vel saltem connexa sunt. Atqui Deus bene vult creaturis existentibus, quæ talibus, dando scilicet illis esse, illudque conservando. Ergo, &c. 2. Amat illas amore libero. Nam Ephes. c. 1. de Deo dicitur: *Operatur omnia secundum consilium voluntatis sue.* Et ratio est, quia, cum Deus sibi sit sufficientissimus, nec ullo alio extra se indigeat, ut sit, vel ut bene sit, liberrimus est ad producendas, vel non producendas creaturas, productasque in esse conservandas vel non conservandas, proindeque liberrimus est ad amandas, vel non amandas creaturas amore efficaci, bene illis volendo, illasque producendo & conservando in esse.

Nota. Inter creaturas existentes, aliæ sunt rationales, & aliæ irrationales. Irrationales autem amat Deus tum propter se ipsum, quatenus vult illas esse, quia sunt quadam participationes bonitatis suæ, quam decet participari, & quam amat propter se; unde sic amando creaturas irrationales, illas sibi amat, ut bonum quodam suum extrinsecum, qui amor est concupiscentiæ: tum propter creaturas rationales, quatenus etiam vult illas esse, quia utiles sunt creaturis rationalibus: unde sic amando creaturas irrationales, illas creaturis rationalibus amat, ut bonum ipsarum, qui amor est benevolentia, quo scilicet creaturis rationalibus bene vult, non solum qui amat illas propter bonitatem divinam, amando illas ut excellentem quandam divinæ bonitatis, propter se amare, participationem & manifestationem, sed etiam propter amabilitatem propriam. Quod sequenti responsione probandum est.

RESPONSIO IV.

Deus creaturas rationales existentes amat etiam propter bonitatem & amabilitatem propriam.

Prob. Nam 1. Deus amat creaturas rationales amore charitatis. At amare aliquem amore charitatis, est amare illum propter propriam ipsius bonitatem. Ergo, &c. *Maj. prob.* ex c. 2. ad Ephes. ubi dicitur: *Propter nimiam charitatem suam, quæ dilexit nos.* 2. Iusti sunt amici Dei, ut fides docet. Sed amicus diligit amicum propter intrinsecam amici perfectionem. Ergo, &c. 3. Deus aliqua operatur ad extra, non solum propter se, sed etiam propter creaturas rationales, ut ipse testatur lib. 4. Reg. cap. 19. *Protegam, inquit, urbem hanc propter me, & propter David servum meum.* At si Deus non amaret creaturas rationales, nisi propter se ipsum, nihil operaretur propter illas, sed propter se ipsum tantum. Ergo, &c. Denique quod Deus amet creaturas rationales propter propriam ipsarum amabilitatem, nullam in eo dicit imperfectionem, & imprimis decet divinam bonitatem; cum creaturæ rationales Deum ipsum cognoscere & redamare possint, sinque adoptionis & amicitia divinæ capaces.

Obj. S. Thomas hic quæst. 19. ar. 1. ad 3. docet voluntatem divinam non moveri ab alio, sed à se tantum. Et ar. 2. ad 2. dicit solam Dei bonitatem esse Deo rationem volendi creaturas, quia vult bonitatem suam ut finem, creaturas verò præcisè ut media, quibus scilicet bonitatem suam manifestare potest. R. S. Doctorem benignè interpretandum esse, & his locis loqui de motivo primario & simpliciter ultimo voluntatis divinæ, quod proinde rectè constituit in sola bonitate divina: cum enim Deus semper velit & operetur sanctissimè, semper vult & operatur propter motivum honestissimum, quod est bonitas increata, propter se amata. Unde cum Deus amat creaturam rationalem propter ipsam, sic amat, quia hoc decet bonitatem divinam: similiter cum operatur aliquid in gratiam creaturæ rationalis propter se amata, sic operatur, quia hoc decet bonitatem divinam. Quare bonitas divina, propter se excellentissimè amata, est Deo ratio,